

การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน โรงเรียนโคกกลางวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

Implementation of Hygiene Discipline Promotion among Students of Kok Klang Wittaya School in Kalasin Educational Service Area Office 1

อุทัย ภูเต่าสูง¹ สหัส หาญสินธุ์² ศิริ ถีอาสนา³ และทวีชัย คำภักดี⁴

Uthai Phoortoasoong,¹ Sahas Hansin,² Siri Thee-asana³ and Tawechai Kumphukdee⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนโรงเรียนโคกกลางวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย คือ ครูผู้สอนจำนวน 5 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย คีทชนาเทศก์ 1 คน ครูผู้สอน 5 คน ผู้ปกครอง 20 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 คน กลุ่มเป้าหมายได้แก่ นักเรียน 67 คน ผลการวิจัยพบว่า

สภาพปัญหาก่อนการดำเนินการ นักเรียนโรงเรียนโคกกลางวิทยามีพฤติกรรมเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ไม่ว่าจะเป็นการรักษาความสะอาดของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย ประกอบด้วย ความสะอาดของฟัน ผม เล็บมือ เล็บเท้า และการรักษาความสะอาดของเสื้อผ้า การรักษาความสะอาดภายในห้องเรียน รอบบริเวณโรงเรียน และถึงผนังห้องเรียนและอาคารเรียนต่างๆ ผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมการรักษาความสะอาดตนเองและกิจกรรมการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อม ซึ่งปรากฏว่าโดยภาพรวมนักเรียนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดอยู่ในระดับมาก ทำให้มีสุขภาพร่างกาย เช่น มีเล็บมือ เล็บเท้า ผม แขน ขา และฟัน ที่สะอาด รวมไปถึงการสวมใส่เครื่องแต่งกายที่สะอาด ถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด และในส่วนของสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนพบว่า สะอาดน่าอยู่ น่าเรียน มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม แต่มีนักเรียนจำนวน 11 คนที่ยังสมควรได้รับการเสริมสร้างให้เป็นผู้มีวินัยที่ดีเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดให้ดีขึ้นอีกต่อไป

คำสำคัญ : การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² อาจารย์พิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

³ กศ.ต. (การบริหารการศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴ อาจารย์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์

ABSTRACT

The purpose of this experimental research is to study implementation of hygiene discipline promotion among students of Khok Klang Wittaya School, in Kalasin Educational Service Area Office 1. Participants of this action research were five teachers of Kok Klang Wittaya School; informants of the study were one educational supervisor, five teachers of Kok Klang Wittaya School, twenty parents and nine members from the Basic Education Committee. The target group consisted of sixty seven students of Kok Klang Wittaya School. Findings of the study reveal the following:

With regard to problems prior to implementation, the overall hygiene discipline of the students of Kok Klang Wittaya School was found at the low level regarding personal hygiene (teeth, hair, finger nails, and toe nails), cleanliness of clothes, classroom sanitation, cleanliness of school surroundings, and classroom walls and buildings. The researcher and research participants organized the following clean-up activities for promoting students' hygiene discipline: personal hygiene promotion activities and environmental cleaning promotion activities. Results of the activities showed that the students' overall hygiene discipline or behavior was found at the high level, resulting in their better physical appearance: cleaner finger and toe nails, hair, arms, legs, and teeth; including wearing cleaner and proper clothes. Regarding environmental conditions, both inside and outside classrooms, the implementation of hygiene discipline promotion activities led to much cleaner learning environment. However, there were 11 students who still needed further hygiene discipline practice.

Keywords : Implementation of Students' Hygiene Discipline Promotion

บทนำ

สภาพปัจจุบันโรงเรียนโคกกลางวิทยาเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเปิดสอนในระดับปฐมวัยถึงช่วงชั้นที่ 2 มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 67 คน จำแนกเป็น ระดับปฐมวัย จำนวน 17 คน ระดับช่วงชั้นที่ 1 จำนวน 25 คน และช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 25 คน มีครูจำนวน 4 คน และผู้บริหารโรงเรียน 1 คน โรงเรียนได้จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างควมมีวินัยให้แก่นักเรียน เช่น การเดินแถวไปกลับระหว่างโรงเรียน การอบรมนักเรียนหน้าเสาธง กิจกรรมอบรมนักเรียนทุกวันศุกร์สุดสัปดาห์ กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด กิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน และกิจกรรมอาหารกลางวัน แต่จากผลการดำเนินงานตามกิจกรรมต่างๆ ถือว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร และจากการรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน (SAR) (โรงเรียนโคกกลางวิทยา, 2549 : 22) ตามมาตรฐานการศึกษา ด้านที่ 1 : ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยกำหนดไว้ว่า ร้อยละ 75 นักเรียนต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด

แต่จากการประเมินกลับพบว่า นักเรียนยังขาดระเบียบวินัยอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นการไม่เข้าแถวรับบริการถ้าไม่มีครูคอยควบคุม ชอบวิ่งเล่นบนอาคารเรียน การไม่ส่งการบ้าน การใช้สิ่งของส่วนรวมไม่ประหยัดและไม่คุ้มค่า และที่สำคัญคือวินัยที่เกี่ยวกับการรักษาความสะอาด เช่น การทิ้งขยะไม่ถูกที่ การไม่ทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน การรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้วไม่ยอมเก็บกวาด การไม่รักษาความสะอาดของร่างกาย มีเล็บยาว แขน ขา สกปรก เครื่องแต่งกายไม่สะอาด ชอบขีดเขียนบนโต๊ะ ผนังห้องเรียน หรือห้องน้ำ เป็นต้น ซึ่งสภาพเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนซึ่งยังต้องได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น ดังที่รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2547 : 15) ซึ่งพบว่า มาตรฐานด้านผู้เรียน ในมาตรฐานที่ 1 : ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์อยู่ในระดับพอใช้ และในมาตรฐานที่ 10 : ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดีอยู่ในระดับพอใช้เช่นเดียวกัน ซึ่งปัญหาต่างๆ

เหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาโดยความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องเร่งพัฒนาและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนโรงเรียนโคกกลางวิทยามีวินัยด้านการรักษาความสะอาดเป็นอย่างไร
2. โรงเรียนโคกกลางวิทยามีแนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนให้ดีขึ้นได้อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพวินัยนักเรียนด้านการรักษาความสะอาดโรงเรียนโคกกลางวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาลิสินธุ์ เขต 1
2. เพื่อดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการรักษาความสะอาดโรงเรียนโคกกลางวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาลิสินธุ์ เขต 1

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ไว้ดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนโคกกลางวิทยา จำนวน 5 คน
2. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนโคกกลางวิทยา จำนวน 67 คน
3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่
 - 3.1. ศึกษาพื้นที่ จำนวน 1 คน
 - 3.2. ครูโรงเรียนโคกกลางวิทยา จำนวน 5 คน
 - 3.3. ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนโคกกลางวิทยา จำนวน 20 คน
 - 3.4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนโคกกลางวิทยา จำนวน 9 คน
4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การดำเนินการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนโรงเรียนโคกกลางวิทยา 2 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 15) คือ ด้านการรักษาความสะอาดตนเอง และด้านการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อม
5. วิธีการศึกษา ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research principle) (สุมิล ว่องวานิช, 2544:

13) ประกอบด้วย ขั้นตอนวางแผน (Planning) ขั้นปฏิบัติการ (Action) ขั้นสังเกต (Observation) และขั้นสะท้อนผล (Reflection)

6. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2550-กันยายน 2550

7. การจัดการกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทำการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูลโดยอาศัยเทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation technique)

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดประกอบการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน 2 ด้าน คือ

1. การรักษาความสะอาดตนเอง
2. การรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อม

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยมีดังนี้

ระยะที่ 1 การสำรวจสภาพปัญหา

1. วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน
2. กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนโรงเรียนโคกกลางวิทยา
3. เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม
4. วิธีดำเนินการ คือ ประชุมร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเพื่อสอบถามถึงสภาพปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนพร้อมกับศึกษาจากแบบรายงานการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2549 และรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาจาก สมศ. แล้วรวบรวมข้อมูลที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน ซึ่งปรากฏดังนี้

4.1 ข้อมูลจากรายงานการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2549 พบว่า โรงเรียนได้ดำเนินการส่งเสริมนักเรียนให้เป็นผู้มีวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม โดยการกำหนดเป็นโครงการไว้ในแผนปฏิบัติราชการประจำปี ซึ่งในแต่ละโครงการโรงเรียนได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แต่ผลการสรุปการดำเนินงานของแต่ละโครงการปรากฏว่านักเรียนยังขาดความกระตือรือร้นในอันที่จะปฏิบัติตามกิจกรรมต่างๆ

ที่กำหนดไว้ เช่น การไม่เข้าร่วมกิจกรรมตามระยะเวลาที่กำหนด การไม่ปฏิบัติตามกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย การไม่ช่วยกันรักษาสภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งในและนอกห้องเรียน และการแต่งกายไม่สุภาพเรียบร้อย เป็นต้น

4.2 ข้อมูลจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาจาก สมศ. พบว่า มาตรฐานด้านผู้เรียนในมาตรฐานที่ 1: ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์อยู่ในระดับพอใช้

4.3 ข้อมูลจากการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่า นักเรียนยังมีปัญหาเกี่ยวกับการทิ้งขยะไม่ถูกที่ การไม่ทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน การรับประทานอาหารเช้ากลางวันเสร็จแล้วไม่ยอมเก็บกวาด การไม่รักษาความสะอาดของร่างกาย โดยมีเล็บยาว แขน ขา สกปรก เครื่องแต่งกายไม่สะอาด ชอบขีดเขียนบนโต๊ะ ผนังห้องเรียน หรือห้องน้ำ เป็นต้น

5. ผลลัพธ์ คือ ทราบสภาพปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนโรงเรียนโคกกลางวิทยา

ระยะที่ 2 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาด

1. วัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างนักเรียนให้เป็นผู้มีวินัยด้านการรักษาความสะอาด ทั้งการรักษาความสะอาดตนเองและการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อม

2. กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนโรงเรียนโคกกลางวิทยา

3. เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสังเกตแบบประเมินแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึก

4. วิธีดำเนินการ ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (PAOR) ประกอบการจัดกิจกรรม ดังนี้

4.1 ขั้นวางแผน (Planning) ผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้วางแผนการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้โดยมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้

4.1.1 ด้านการรักษาความสะอาดตนเอง ประกอบด้วยกิจกรรม คือ

1) สร้างความตระหนักแก่นักเรียนให้เห็นถึงความสำคัญและทราบถึงประโยชน์ของการรักษาความสะอาดตนเอง

2) จัดกิจกรรมประกอบการรักษา

ความสะอาดตนเอง คือ กิจกรรมเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพฟันเพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงความสำคัญของฟัน รู้จักวิธีการรักษาสุขภาพของฟัน และแปรงฟันอย่างถูกวิธี โดยให้นักเรียนแต่ละคนนำอุปกรณ์มาจากบ้านแล้วทำกิจกรรมร่วมกันหลังจากรับประทานอาหารเช้ากลางวันเสร็จแล้ว พร้อมกับเชิญเจ้าหน้าที่จากสถานีอนามัยมาตรวจสุขภาพฟัน และให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรงฟันแก่นักเรียนด้วย กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงความสำคัญของการรักษาความสะอาด ซึ่งจะส่งผลไปถึงการที่นักเรียนมีสุขภาพของร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง โดยได้มอบหมายให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนประจำชั้นได้ดำเนินการจัดกิจกรรมและตรวจสุขภาพของนักเรียนเป็นระยะๆ

3) ประเมินผลการจัดกิจกรรมโดยการประเมินร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลว่ากิจกรรมต่างๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้วบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ และมีประเด็นใดที่สมควรต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมหรือสามารถนำไปเป็นแนวทางสำหรับการเสริมสร้างวินัยนักเรียนได้ในโอกาสต่อไป

4.1.2 ด้านการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อม ประกอบด้วยกิจกรรม คือ

1) การสร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

2) แบ่งกลุ่มนักเรียนทำกิจกรรมเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อม โดยการทำการกิจกรรมแบ่งเขตรักษาความสะอาดในแต่ละเขตพื้นที่ซึ่งจะมีครูที่ปรึกษาคอยสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียนขณะปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละวัน

3) กิจกรรมประกวดสภาพแวดล้อมดีเด่น มีวัตถุประสงค์เพื่อยกย่องชมเชยกลุ่มของนักเรียนที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อมในเขตที่กลุ่มของตนเองรับผิดชอบได้ดีกว่าเขตอื่นๆ โดยมอบหมายให้ครูเวรประจำวันบันทึกข้อมูลการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนและนำข้อมูลจากการรายงานของตัวแทนนักเรียนมาใช้ประกอบการประเมิน

4) ประเมินผลการจัดกิจกรรมโดยการประเมินร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลว่ากิจกรรมต่างๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้วบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ และมีประเด็นใดที่สมควรต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมหรือสามารถนำไปเป็นแนวทางสำหรับการเสริมสร้างวินัยนักเรียนได้ในโอกาสต่อไป

4.2 ขั้นปฏิบัติการ (Action) ผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ซึ่งประกอบด้วยการรักษาความสะอาดตนเอง ได้ร่วมกันสร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการรักษาความสะอาดตนเองพร้อมกับจัดกิจกรรม “ฟ.ฟันยิ้มสวย” และกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและด้านการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อมก็ได้สร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนแล้วจัดกิจกรรมแบ่งเขตรับผิดชอบในการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อม มีการประกวดการปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนโดยการประเมินผลร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อยกย่องกลุ่มที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ในระดับที่ดีกว่ากลุ่มอื่น และในการจัดกิจกรรมทั้งสองกิจกรรมนั้นก็ได้มีการประเมินผลเพื่อทราบผลการดำเนินงานเกี่ยวกับความก้าวหน้าและการปรับปรุงแนวทางในการจัดกิจกรรมด้วย ขณะเดียวกันผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยก็ได้ร่วมกันจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและห้องเรียนให้เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนด้วย

4.3 ขั้นสังเกต (Observation)

4.3.1 สังเกตการณ์ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยกำหนด

4.3.2 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ และการประเมิน ระหว่างการดำเนินการตามกิจกรรม โดยใช้แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินจากผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

4.4 ขั้นสะท้อนผล (Reflection) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย เพื่อทำการวิพากษ์ วิเคราะห์หาแนวทางปรับปรุงส่วนที่ยังเป็นปัญหา เพื่อไปสู่การเสริมสร้างวินัยเพิ่มเติมให้กับนักเรียน

5. ผลลัพธ์ คือ นักเรียนโรงเรียนโคกกลางวิทยา ได้รับการเสริมสร้างให้เป็นผู้มีวินัยด้านการรักษาความสะอาด ทั้งการรักษาความสะอาดตนเองและการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อม

ระยะที่ 3 การประเมินผล

1. วัตถุประสงค์ เพื่อติดตามผลการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนโรงเรียนโคกกลางวิทยา โดยการที่ผู้วิจัยประสานความร่วมมือกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลการเสริมสร้างวินัยนักเรียน

2. กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนโรงเรียนโคกกลางวิทยา

3. เครื่องมือการวิจัย คือ แบบประเมินผล

4. วิธีดำเนินการ ผู้วิจัย ร่วมกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย คีทชานีเทศก์ ครูผู้สอนโรงเรียนโคกกลางวิทยา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง ร่วมกันประเมินว่านักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัยด้านการรักษาความสะอาดดีขึ้นหรือว่าควรได้รับการปรับปรุงและพัฒนาเพิ่มเติมในประเด็นใดบ้าง ซึ่งลักษณะของการประเมินนั้น ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

4.1 ประชุมร่วมกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

4.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน พร้อมกับกรอกรายการดำเนินงานที่ใช้ประกอบการประเมิน

4.3 แจกแบบประเมินผลให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทุกคนพร้อมกับอธิบายวิธีการประเมินผล

4.4 ดำเนินการประเมินผลโดยการเชิญกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้เยี่ยมชมสภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน พร้อมกับตรวจความสะอาดสุขภาพร่างกายของนักเรียนในแต่ละชั้นเรียน

4.5 รวบรวมแบบประเมินจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อให้ทราบผลของการเสริมสร้างวินัยนักเรียน

5. ผลลัพธ์ คือ ทราบผลการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนและมีแนวทางสำหรับการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนโรงเรียนโคกกลางวิทยาในปีการศึกษาต่อไป

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน และแบบบันทึก

การสร้างเครื่องมือการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือ
3. สร้างเครื่องมือ
4. นำเครื่องมือเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบด้านเนื้อหา ภาษา และวิธีการวัดผล
5. ปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษาแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ
6. ปรับปรุงเครื่องมือตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ประกอบการศึกษา
7. นำเครื่องมือที่แก้ไขและปรับปรุงอย่างสมบูรณ์แล้วไปใช้ประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ใช้แบบสอบถามสำรวจสภาพปัญหาเกี่ยวกับวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนโรงเรียนโคกกลางวิทยาจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย
2. ใช้แบบสังเกต ประกอบการสังเกตการปฏิบัติกิจกรรม เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพฟัน จากครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัย
3. ใช้แบบสัมภาษณ์ ประกอบการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการรักษาความสะอาดของกลุ่มนักเรียน
4. ใช้แบบประเมินผล ประกอบการประเมินผลการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน

การประเมินผลการรักษาความสะอาดตนเอง การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมการรักษาความสะอาดของร่างกาย การประเมินผลการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อม และการประเมินผลการประกวดกิจกรรมแบ่งกลุ่มรักษาความสะอาดจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

5. ใช้แบบบันทึก ประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในระหว่างการพัฒนาและหลังการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยนักเรียนจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล
 - 1.1 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาจัดหมวดหมู่และแยกประเภทตามชนิดของเครื่องมือ
 - 1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการแยกประเภทที่มีความสมบูรณ์และถูกต้องมาตรวจสอบโดยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation technique)
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบสังเกต และแบบประเมิน ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - 2.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึก ใช้วิธีการหาค่าความถี่แล้วคิดเป็นร้อยละของข้อมูลที่ได้รับ
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 3.1 ร้อยละ
 - 3.2 ค่าเฉลี่ย
 - 3.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

- ระยะที่ 1** การสำรวจสภาพปัญหา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและข้อมูลการประเมินสถานศึกษา พบว่า นักเรียนโรงเรียนโคกกลางวิทยามีพฤติกรรมเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด จำแนกเป็นการรักษาความสะอาดตนเองโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมพบว่า พฤติกรรมที่มีปัญหาสูงกว่าพฤติกรรมอื่นๆ คือ การรักษาความสะอาดของอวัยวะ

ส่วนต่างๆ ของร่างกาย ประกอบด้วย ความสะอาดของฟัน ผม เล็บมือ เล็บเท้า และการรักษาความสะอาดของเสื้อผ้า ส่วนการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อมพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และพฤติกรรมที่พบว่ามีปัญหาสูงกว่าพฤติกรรมอื่นๆ คือ การรักษาความสะอาดภายในห้องเรียน รอบบริเวณโรงเรียน รวมไปถึงผนังห้องเรียนหรืออาคารเรียนต่างๆ ด้วย

ระยะที่ 2 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาด ผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมเพื่อนำมาวิเคราะห์ให้ทราบถึงผลการดำเนินงานโดยภาพรวม ซึ่งปรากฏว่า โดยภาพรวมแล้วนักเรียนโรงเรียนโคกกลางวิทยามีวินัยด้านการรักษาความสะอาดตามที่กำหนดไว้ในกรอบแนวคิด คือ ความสะอาดตนเองและความสะอาดของสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับที่ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ประกอบด้วย การปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพฟัน “ฟ. ฟัน ยิ้มสวย” การปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมการรักษาความสะอาดของร่างกาย การปฏิบัติกิจกรรมการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อมและการปฏิบัติกิจกรรม การแบ่งกลุ่มรักษาความสะอาดพบว่า ทุกกิจกรรมนักเรียนสามารถปฏิบัติได้อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่า โดยส่วนมากนักเรียนจะให้ความร่วมมือและสนใจที่จะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ดังจะเห็นได้จากการที่นักเรียนมีสุขภาพร่างกาย เช่น มีเล็บมือ เล็บเท้า ผม แขน ขา และฟัน ที่สะอาด รวมไปถึงการสวมใส่เครื่องแต่งกายที่สะอาด ถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด และในส่วนของสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนก็ยังพบว่า สะอาด น่าอยู่ น่าเรียน มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม

ระยะที่ 3 การประเมินผลพบว่า นักเรียนโรงเรียนโคกกลางวิทยาได้รับการเสริมสร้างให้เป็นผู้มีวินัยด้านการรักษาความสะอาดอยู่ในระดับที่ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินที่พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดภายหลังการเสริมสร้างดีกว่าก่อนการเสริมสร้าง ทั้งโดยภาพรวมและเป็นรายพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับการ

ดำเนินการในระยะเวลาที่ผ่านมาคือ นักเรียนรู้จักรักษาความสะอาดของอวัยวะต่างๆ ภายในร่างกาย เช่น เล็บมือ เล็บเท้า แขน ขา ฟัน และผม ให้สะอาดอยู่เสมอ รวมไปถึงการสวมใส่เสื้อผ้าที่สะอาดและถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน และในส่วนของ การรักษาความสะอาดของสภาพแวดล้อมก็ยังพบว่า นักเรียนให้ความร่วมมือกับการปฏิบัติกิจกรรมการรักษาความสะอาดรอบบริเวณโรงเรียน ภายในห้องเรียน และอาคารเรียนต่างๆ ซึ่งส่งผลให้โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่สะอาด น่าอยู่ น่าเรียน และเอื้อต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การสำรวจสภาพปัญหา พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด จำแนกเป็นการรักษาความสะอาดตนเองโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายพฤติกรรมพบว่า พฤติกรรมที่มีปัญหาสูงกว่าพฤติกรรมอื่นๆ คือ การรักษาความสะอาดของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย ประกอบด้วย ความสะอาดของฟัน ผม เล็บมือ เล็บเท้า และการรักษาความสะอาดของเสื้อผ้า ส่วนการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อมพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย และพฤติกรรมที่พบว่ามีปัญหาสูงกว่าพฤติกรรมอื่นๆ คือ การรักษาความสะอาดภายในห้องเรียน รอบบริเวณโรงเรียน รวมไปถึงผนังห้องเรียนหรืออาคารเรียนต่างๆ ด้วย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า สภาพปัญหาที่พบอันเนื่องมาจากพฤติกรรมปฏิบัติตัวของนักเรียนดังกล่าวข้างต้น ถึงแม้จะได้รับการกำกับ ดูแล อย่างไม่ลืมหูลืมตาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองหรือครูผู้สอน หากแต่การกำกับดูแลนั้นในบางครั้งอาจไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง หรือบางครั้งกลุ่มบุคคลดังกล่าวอาจมองข้ามประเด็นที่ว่าความมีระเบียบวินัยที่ดีของนักเรียนในอันที่จะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ทั้งที่เป็นภารกิจส่วนตัวหรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายนั้น ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติโดยตรงได้ซึมซับเอาแนวทางไปสู่การปฏิบัติให้เกิดเป็นปกติวิสัยดังที่ อรรถนพ

อุ้นจะทำ (2541 : 25) ได้กล่าวไว้ว่า วินัยเป็นเครื่องปลูกฝัง การรู้จักควบคุมใจตัวเองไปที่ละน้อย โรงเรียนมีหน้าที่ปลูกฝัง อบรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมในฐานะ พลเมืองดี ในสังคมประชาธิปไตย โดยจะต้องกระทำอยู่ ตลอดเวลาและสม่ำเสมอ ด้วยการมอบหมายหน้าที่ให้ทำและ ให้ความคุ้มครองตัวเองให้ปฏิบัติหน้าที่นั้นให้ดีที่สุด ตามกำลังและ ความสามารถของแต่ละคน ซึ่งมีอยู่ต่างๆ กัน พร้อมกันนี้ ต้องฝึกและอบรม รวมทั้งชี้แจงให้นักเรียนเห็นคุณค่าของ ความดีความงาม และความจำเป็นที่จะต้องควบคุมตนเองให้ ปฏิบัติในทางที่ชอบ จนเป็นนิสัย มีลักษณะนิสัยที่จะนำความ เจริญมาสู่ตนเองและสังคม และจากการดำเนินการที่ยังไม่ เป็นระบบและต่อเนื่องดังกล่าวนี้ ได้ส่งผลให้มีสภาพปัญหา เกี่ยวกับวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนดังกล่าว ข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลภ ไชยชนะใจ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมวินัย นักเรียน ด้านการรักษาความสะอาดโรงเรียนบ้านนากระต๊อบ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด และพบว่า ก่อนดำเนินการ พัฒนานักเรียนมีปัญหในการรักษาความสะอาดมากที่สุด เช่น ทิ้งขยะไม่ถูกที่ ไม่ทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณ โรงเรียน เป็นต้น

2. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความ สะอาดพบว่า นักเรียนมีวินัยด้านการรักษาความสะอาด ตามที่กำหนดไว้ในกรอบแนวคิด คือ ความสะอาดตนเอง และความสะอาดของสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับที่ดีขึ้น ดังจะ เห็นได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ พบว่า ทุกกิจกรรมนักเรียนสามารถปฏิบัติได้อยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนจะให้ความร่วมมือและสนใจที่จะปฏิบัติกิจกรรม ต่างๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ดังจะเห็นได้จากการที่นักเรียน มีสุขภาพร่างกาย เช่น มีเล็บมือ เล็บเท้า ผม แขน ขา และ ฟันที่สะอาด รวมไปถึงการสวมใส่เครื่องแต่งกายที่สะอาด ถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด และในส่วนของ สภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนก็ยิ่งพบว่า สะอาด น่าอยู่ น่าเรียน มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การ เสริมสร้างวินัยที่ดีให้เกิดขึ้นกับนักเรียนนั้นถือว่าเป็นเรื่อง สำคัญ โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย ไม่ว่าจะเป็น ผู้ปกครอง ครูผู้สอน หรือผู้บริหารสถานศึกษา ต้องให้ความ

สำคัญเกี่ยวกับประเด็นของการดำเนินการเพื่อจะนำไปสู่การ พัฒนาที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืนต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ กำหนดกลยุทธ์ที่จะนำไปสู่การปฏิบัตินั้น ต้องคำนึงถึงความ เหมาะสมและความสามารถที่นักเรียนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติโดยตรง สามารถที่จะปฏิบัติได้ แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่มีความสำคัญ ประการหนึ่งซึ่งพึงให้มีและให้เกิดขึ้นคือ ความตระหนักและ จิตสำนึกที่ดีของนักเรียนในอันที่จะปฏิบัติกิจกรรมนั้นๆ ให้ สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ดังที่ อัญญา ประสานชาติ (2545 : 7) ได้กล่าวถึงแนวทางสำหรับการเสริมสร้างวินัย สำหรับนักเรียนไว้ว่า ควรเริ่มต้นที่การจัดทำข้อตกลงภายใน ห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนได้รับทราบถึงความคาดหวังด้าน พฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งข้อตกลงต่างๆ นั้นต้องเป็นความ เห็นชอบร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน และเมื่อมีการทำผิด ข้อตกลงก็ต้องมีการทบทวนด้วยวิธีใหม่เพื่อจะได้ไม่ปน พุดซ้ำซาก หรือพร่ำเพรื่อ ซึ่งจะชวนให้เกิดความเบื่อหน่าย และมีอารมณ์อยากต่อต้าน ซึ่งความสำคัญแห่งกระบวนการ ดังกล่าวนี้นี้ ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันดำเนินการ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากกิจกรรมทุก กิจกรรมจะเริ่มต้นด้วยการสร้างความตระหนักหรือการ ปลูกจิตสำนึกที่ดีต่อกิจกรรมนั้นๆ ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการปฏิบัติต่อไป ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติ กิจกรรมแต่ละกิจกรรมบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ไว้ทุกกิจกรรม กล่าวคือ นักเรียนโรงเรียนโคกกลางวิทยาเป็น ผู้มีวินัยด้านการรักษาความสะอาด ไม่ว่าจะเป็นความสะอาด ของร่างกายตนเองหรือความสะอาดของสภาพแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอกน แต้สูงเนิน (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้าน ความมีวินัย ความสะอาด และด้านความประหยัดของ นักเรียนโรงเรียนตลาดไทรพิทยาคม อำเภอชุมพวง จังหวัด นครราชสีมา และพบว่านักเรียนมีพัฒนาการด้านความมีวินัย ด้านความสะอาดที่สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติกิจกรรม แต่ละกิจกรรมนั้น นักเรียนสามารถปฏิบัติได้โดยภาพรวมอยู่ ในระดับมาก

3. การประเมินผล พบว่า นักเรียนได้รับการ เสริมสร้างให้เป็นผู้มีวินัยด้านการรักษาความสะอาดอยู่ใน ระดับที่ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินที่พบว่านักเรียน

มีพฤติกรรมด้านการรักษาความสะอาดภายหลังการเสริมสร้างดีวก่อนการเสริมสร้างทั้งโดยภาพรวมและเป็นรายพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินการในระยะที่ผ่านมา คือ นักเรียนรู้จักรักษาความสะอาดของอวัยวะต่างๆ ภายในร่างกาย เช่น เล็บมือ เล็บเท้า แขน ขา ฟัน และผมให้สะอาดอยู่เสมอ รวมไปถึงการสวมใส่เสื้อผ้าที่สะอาดและถูกต้องตามระเบียบโรงเรียน และในส่วนของ การรักษาความสะอาดของสภาพแวดล้อมก็ยิ่งพบว่า นักเรียนให้ความสำคัญร่วมมือกับการปฏิบัติกิจกรรมการรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน ภายในห้องเรียน และอาคารเรียนต่างๆ ซึ่งส่งผลให้โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่สะอาด น่าอยู่ น่าเรียน และเอื้อต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า กระบวนการประเมินผลนั้น เป็นการดำเนินงานเพื่อติดตามผลของการปฏิบัติงานหรือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ว่าได้ดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนหรือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด และในส่วนของ การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยประสานความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย ประกอบด้วย ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีส่วนร่วมในการประเมินเพื่อจะได้ทราบข้อมูลของการดำเนินงานที่หลากหลาย ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงและประยุกต์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันปัญหาของการดำเนินงานในอนาคตต่อไป และผลจากการประเมินดังกล่าวนี้ ทำให้ทราบว่านักเรียนโรงเรียนโคกกลางวิทยาได้รับการเสริมสร้างให้เป็นผู้มีวินัยด้านการรักษาความสะอาดทั้งความสะอาดของร่างกายและความสะอาดของสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลภไชยชนะนิจ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมวินัยนักเรียน ด้านการรักษาความสะอาดโรงเรียนบ้านนากระต๊อบ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด และพบว่าการใช้กลยุทธ์การนิเทศติดตามผล ทำให้ทราบผลของการดำเนินงานที่เป็นจุดเด่นและจุดด้อย ซึ่งควรได้รับการแก้ไขโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สภาพปัญหาก่อนการดำเนินการนักเรียนโรงเรียนโคกกลางวิทยามีพฤติกรรมเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ไม่ว่าจะเป็นการรักษาความสะอาดของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย ประกอบด้วย ความสะอาดของฟัน ผม เล็บมือ เล็บเท้า และการรักษาความสะอาดของเสื้อผ้า รวมไปถึงการรักษาความสะอาดภายในห้องเรียน รอบบริเวณโรงเรียน รวมไปถึงผนังห้องเรียนหรืออาคารเรียนต่างๆ ผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนประกอบด้วยกิจกรรมการรักษาความสะอาดตนเอง และกิจกรรมการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อม ซึ่งปรากฏว่าโดยภาพรวมนักเรียนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดอยู่ในระดับมาก ทำให้มีสุขภาพร่างกาย เช่น มีเล็บมือ เล็บเท้า ผม แขน ขา และฟันที่สะอาด รวมไปถึงการสวมใส่เครื่องแต่งกายที่สะอาด ถูกต้องตามระเบียบที่โรงเรียนกำหนด และในส่วนของสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนพบว่า สะอาดน่าอยู่ น่าเรียนมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม แต่มีนักเรียนจำนวน 11 คนที่ยังสมควรได้รับการเสริมสร้างให้เป็นผู้มีวินัยที่ดีเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดให้ดีขึ้นอีกต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนควรดำเนินการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียนให้เป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้ปรากฏผลแห่งการดำเนินงานที่ยั่งยืน
2. โรงเรียนควรประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียนแต่ละคนเพื่อให้เอาใจใส่และคอยดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดของนักเรียนในระหว่างที่นักเรียนอยู่ที่บ้าน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณา และช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก อาจารย์สหัส หนูสินธุ์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริ ถีอาสนา และอาจารย์ทวีชัย คำภักดี กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสัน จุมปาแปด และอาจารย์วิชัย วัชรเวศวิชัย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะคำแนะนำ ตลอดจนการแก้ไขด้วยความเอาใจใส่ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- โคกกลางวิทยา, โรงเรียน. (2549). **รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR)**. ม.ป.ท.
รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, สำนักงาน.
(2547). **รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. ม.ป.ท.
ภไชยชนะนิจ.(2547). **การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมวินัยนักเรียนด้านการรักษาความสะอาดโรงเรียนบ้านนากระต๊อบ อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด**. ปริญญา
นิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ศึกษาศึกษา, กระทรวง. (2544). **คู่มือพัฒนาคุณลักษณะทางอารมณ์ ศีลธรรมและจริยธรรม ระดับมัธยมศึกษา**.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
สุวิมล ว่องวานิช. (2544). **การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน**.
กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
อรุณพ อุ้นจะทำ.(2541). **รายงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนเกาะคาวิทยาคม อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง**. ลำปาง :
โรงเรียนเกาะคาวิทยาคม.
อเนก แท้สูงเนิน. (2547). **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านวินัย ด้านความสะอาด และด้านความประหยัดของนักเรียนโรงเรียนตลาดไพรพิทยาคม อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ัญญา ประสานชาติ.(2545). **ผลการฝึกจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมวินัยในตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.